

Verseim elé

Az alant következő költemények egyik felét az 1972–1973-ban írt verseim adják. A Magyar Néphadsereg sorállományú katonájaként jegyeztem fel őket két műbőrbe kötött „honvéd naptáramba” Pétfürdőn, Óbudán, a Kunigunda utcai laktanyában és Pétervásárán, a tisztes kiképzőiskolában. Szerettem ezeket a Zrínyi Katonai Kiadó által megjelentetett noteszokat, mert beleférték akár a gyakorlózubbony, akár a kimenő ingblúz zsebébe is. Így folyton nálam lehettek, ha szükségem volt rájuk. Negyvennégy évvel később, és immár Ausztriában, zömében Salzburgban és Zell am See-ben készült a versek másik fele. Közben, 1975-ben – válás után és az új házasságom előtt – született e válogatás utolsó pár költeménye.

Ki is ez a „csillagok alatt fogant szerelemgyermek”, aki rendületlenül keresi, hogy miért is él valójában? Ki is az, akiben már „érik a fény”, és „ködűző álmaiból” a szerelem erejével akar szabadulni? Ki is vagyok valójában? – kérdeztem akkoriban. Honnan van bennem az elképzelés és a kifejezés adománya? Kérdések, amelyekre életemmel és talán verseimmel adhatom meg a „végleges” választ.

Amikor 1972. január 4-én bevonultam Pétfürdőre, már nős voltam és egy szép, egészséges kisfiú édesapja. Természetesen nagyon gyötrődött a néphadsereg ismeretlen közegében ez a „szerelmes kiskatona”, akinek hiányzott a gyorsan megszokott családi élet, a boldog együttlétek mindent feledtető élménye. Az új és merőben idegen környezetben kényszerítettem arra, hogy sokszor kapkodva, de mindig őszintén leírjam műbőrfedeles noteszomba szívből szóló érzéseimet. Szenvedtem a többiekkel együtt, és jobb híján egymást martuk kínunkban, hogy aztán később összecsiszolódjunk a fiúkkal.

Sokat írogattam a naptáram minden lehetséges részébe. Néha csupán gondolatszilánkok voltak ezek a bejegyzések, apró szösszenetek, olykor a többiektől átvett „jópofa” szövegek, esetleg kidolgozásra váró ötletmorzsák, egy alkotni akaró személyiség megnyilatkozásai. Most, amikor már úgy érzem, elkészültem, ráakadtam egy versre, amelyen eddig átsiklottam.

Ébredni kell

Ébredni kell, ha álmodom keserűn és álmosan, ez a tarkabarka álmok vége.

Ébredni kell, ha álmodom keserűn és álmosan,

ez a nehéz kínok vége.

Oda vágyom, hol álmodom, színeim virágát rajzolom égi papírra fényesen.

De ébredni kell, mert álmodom a tarkát, a kényest, a csodálatost. Ennek vége van.

Én már csak DIMENZIÓKBAN álmodom!

Így írtam, csupa nagybetűvel 1973. március 10-én, de akkor még nem jutott el a tudatomig az üzenet. Nem értettem meg a lelkemből küldött jóslatot, amit úgy könnyedén papírra vetettem. Nem fogtam fel az alkotásra buzdító „szép üzenetet”, amikor majd – ha én is akarom - színeim virágát rajzolhatnám az anyagtalan „égi papírra fényesen”, amihez majd fel kell nőnöm. Az új dimenzió valóságos megnyílásához ismét huszonkét évet kellett várnom, míg eljutottam 1995-ben az alkotás kezdetéig. Megérett az idő, az „üzenet” célba ért. Anthony de Mello írta: „Szemünk kinyílása egy életen át tarthat. A látás egy pillanat műve.”

Az 1975-ben írt versek már a „költészettel való megismerkedésem után” születtek. Azután évtizedekre „leállt bennem a líra”, mert a napi megélhetés mókuskerekét hajtottam lelkesen. 2015 októberében néztem át komolyan, a két évtizedes képzőművészeti és prózai, olykor verses munkálkodásom után, régi költeményeim, a sokszor csak odavetett – főként a katonai témájú versekben –, szinte segítségkérő jajkiáltásokat. Majd gondoltam egy merészet, és melléjük írtam mai benyomásaimat, élményeim és emlékeimet több mint négy évtized távlatából. Így állt össze egy „csokornyai költemény” napi küzdelemről, szerelemről, vágyról, csalódásról és egykori meg mai életem színtereiről. Egy, szándékaim szerint még folytatható, életút őszinte, lélekből szóló üzeneteinek része ez a válogatás a múltból és a mából.

Feljegyzésem kiképzés után

Nincs mindig öröm,
de megérte, tanultam,
tapasztaltabb lettem.
Itt ért a férfikor egy
nyekergő vaságy emeletén,
egymásnak feszülő indulatok,
körletszemlék, laposkúszás,
ammóniabűz, díszmenet,
folyosósikálás és
éleslövészet között.
Bennem az erő, mely
lehajtott fejem felemeli.

Pétfürdő, 1972. február

A harangok üzenete

A kiadott parancsok mentén,
álomtündérem óvott lelkesen.
Vörös zászlók közt harangszó
bujkált könnyedén a kitervelten
ránk zúdított eszmei zúrzavarban.
Én csak szeretetre vágytam.
Aztán az álomlét csalfa máza
lassan lekopott, napiparancsok
elszánt végrehajtója lettem.
Véremben vad vágyak vívtak,
s a józanész üzenete gyáván
meglapult konok fejemben,
a harangzúgás utáni sűrű, kérdéseket
termő, áldott némaságban.

Zell am See, 2016. április–május

Fénykereső

Futnak a percek, néha heves
indulatok rohannak meg,
agyam ilyenkor kihagy,
s nem értem a szavakat.
Néznak rám, s kiabálnak velem.

Nem tudom, mit tegyek
már csak a fényt keresem.
A fényt, mely jó útra vezet,
s szövevényes pillanatok
rég várt végét oldja meg.

Pétfürdő, 1972. február

Curriculum vitae

A végtelennek tűnő úton, kétségek között
haladva, futva napfényes ég alatt,
vergődve és holdfényben partra vetve,
csillagok ősi rendjétől vezetve,
hegyek ösvényén mászva, rideg
panelok családi melegében élve,
óvatosan lépdelve skorpiók
és csörgőkígyók közt a forró sivatagban,
sétálva széles folyók hús partján,
holtágaknál napkeltét festve,
úszva a védtelen tengerek ringató vizében,
alig látott anyámhoz repülve,
szorongva, zötyögve zord felhők felett, és
barangolva szeretett fáim, a száz éves
vadgesztenyék fehérülő sziromhullásában
nyitott szívvel az éltető napra nevetve.

Zell am See, 2016. február–szeptember

Már apaként, de anyátlanul

Álmomban anyám láttam!
Homlokán játszott a napsugár,
bronzsín haján csillant a fény.
A ragyogás tovalibbent,
helyében keserű emlék maradt.
Anyám kihűlt nyomában
gyermekkorom sírt.
Az élet egy szél, rossz társként elkísér.

Nehezen tanultam meg nélküle élni,
elhagyottan is valamivé lenni.
Rossz álmom végét ért.
Az élet egy szél, jó társként elkísér.

Pétfürdő, 1972. február 20.

Egy strófa a születésemről

*Csillagok alatt
fogant szerelemgyermek
vagyok köztetek. (C. F.)*

Ültünk a hárs alatt, hol csend rakott falat
bódító illatárban.
Messziről ének szólt, és angyalom unszolt,
hogy éljek a világban
veled. Így képzelem, miként szülehettem
sírva, véres magányban.

Zell am See, 2006–2016. május

Helyzetjelentés levél helyett

*(Két harcászati gyakorlat közötti pihenőben
valahol Pétervására és Ivád tájékán, az eget
bámulva.)*

Napos, hideg idő.
Fény mögé bújt nappalok.
Nézem a többieket itt a mezőn:
alszanak, bambulnak, vagy
rágcsálják a rét füvét elmélyülten.
Én meg rád gondolok.
Ez nekem pihenés, édes nyugalom.
Te adsz erőt Csillagom!

Pétervására, 1972. november

E-mail helyett

*Esküdzött, de amit nő súg szeretője fülebe,
szélbe írott betű csak, rajz rohanó vizeken.
(Catullus, Szabó Lőrinc fordítása)*

Csillagok közt szorgosan jár a nap, s azóta másik
nyugalom épült sorsom, addig ismeretlen rétvén.

Néha látom szeme villanását fiam számon kérő tekintetében. A feltörő emlékek vetítójében látványos képek tűnnek elő: napfényben és árnyékban; ölelve és eltaszítva, függöny mögé bújt, árulásba fordult gyáván kíváncsi felelőtlenségek, mindent egy lapra tevő tisztázatlan örömek, a csábító álmat azonnal akaró, egyfolytában gyűlölködő, értelmetlen bosszúk kergetik egymást vágatlan filmemben.

Ebből nem lesz bemutató, és emlékeim elől sincs hová rejtőzni.

Salzburg, 2015. november 14. – Zell am See, 2016. április

„Népdal” I.

Mátra szele arcomba vág,
fúj a szél és sír a nád.
Megyek hozzád,
vízen át és jégen át.

Pétervására, 1972. november

„Népdal” II.

Messze fújt a Mátra szele,
mögöttem múltam hegye.
Nem megyek már utánad,
s nem keserít a bánat!

Száját sem csókolom,
ruháját sem gombolom.
Elfeledtem régi babám,
szél tépdesi kopott gúnyám!

Salzburg, 2015. október – Zell am See, 2016. április

Vergődés

A megaláztatás soha nem múlik el.
Ahol az emberi indulatnak szabad
tere van, ott megszűnt jóság, szeretet.
Ezek idegen szavak itt.
A mosoly csak képmutatás.
Az engedelmesség látszat.
„Az élet szabad, énekelni szabad”
– mondod, hát jöjj velem, és énekelj!

Pétervására, 1972. december 2.

Lélekdal

Mikor belső énekedtől
zengve dédelgeted a
csöndet, megértheted,
hogy a máskor elérhetetlen
pillanat, szívedre szállt:

csillagidők jönnek,
fényévek mennek,
s tisztán látod: megváltozott
az életed. A jelenből múlt lett,
az örök vágy benned marad.
LÉLEKZETNYI HALHATATLANSÁG
időtlen vándorai vagyunk.

Zell am See, 2013 – 2016. május

„Szerelmi vágy” laktanyafogság idején

*Fehér kis kezed,
arcod oly halovány,
szerető kis szíved
tudom, hogy mit kíván. (laktanyai
„népköltészet”)*

Szikkázó nap, éled a Déli sárkány.
Fekete tintahal vedli tollát.
Sóhajtozó lányok ringó csípővel
riszálják vágyukat: ölükből tűz terem.
Érzékeket felgyújtó gyönyörű gyötrelmem.
Borzongó bőrükön éhes ujjak hoznak
finom remegést, megújuló szorítással sok
forró ölelést, míg végül elernyed minden.
Velem örül a szerelem,
mikor kéj őrzöng szívemen.

Budapest, 1973. február 19.

Strófák a vágyódásról

*Midőn Balassa Bálint uram, az általa tisztelt
Catullus római költőre gondolva verset írt
megszokott strófáiban egy szépasszony utáni
szenvedő búsulásban, valami rég elfeledett
nóta dallamára.*

Illatos testeden talál a szerelem
édes rejteketakat,
mik buja harctérre vezetnek, s vad heve
ölednek úgy hívogat,
hogy bíz' örült leszek tőle. Teszek-veszek,
kezem fészkedben matat.
Úgy szorítám drága tested, mint e fát most
itt az erdőn kínomban.
Csudál a föld, bámul ég, hiszen nem látott még
hasonló balgát bajban!
Fájdalmam lassan fogy, úgy múlik gyorsan, hogy
elzengem egy bús dalban:

„Gyönyörök közt éltem, semmitől sem félttem
veled csodás Lesbiám!
Vágyamra ír voltál, forrón simogattál,
becéztél, jobb nem volt tán
semmi annál Kincsem! Mára erőm sincsen
holt szerelmünk oltárán.”

Zell am See, 2016. május

Mással is megesisik

Napunk fénye rám is süt, és
szeretem ezt az éltető meleget:
serkent, csillapít, rombol s épít
bennem várakat, hidakat
a fejem meg kezem közé, hogy
átjárhassak ujjaimhoz vendégségbe!
Őrültké tett a bolygók királya,
s vakítón tükrözte fényét a jég,
mely olvadt lassan, szerelmesen.
Hisz az érzésnek, mely árad
vége szokott lenni, így
észre sem vette a bolond,
és belehalt a csodálkozásba.

Budapest, 1973. március 12.

Meg sem történt szakítás

Gondok arcán könnymaszat
ragyogja felém szerelmedet.
Kiborult, szétesett a sok kacat,
akire nincs, szükség elmehet.

Ballagok törpefák és óriás kaktuszok
vadul burjánzó titkos erdejében,
tudod, felénk nem járnak kék buszok,
de hiszek szívem gyógyító erejében.

Szép emlék marad a közös vágó,
hogy együtt úzzunk örült perceket.
Üres barna sörösüveg, gyűrött ág,
egy bika nem bírja a kecses nerceket.

Zell am See, 2013. július 19.

Nyár végi csöndben

Fojtó illatú éjszakában
bandukolok merengve.
Rég elillant emlékek
ködként szállnak rám.
Nyomasztó teher.
Könnyes, fájó emlékek
zavaros tócsáit kerülgetem,
és napfényes tündöklés
pillanataiba kapaszkodom.
Csendes köröttem
a nyár végi éj, csillagos
leplét rám teríti féltőn,
s megyek hozzád
éjkirálynő csodás
palástja alatt zajtalan.

Budapest, 1973. augusztus 21.

Nincs választás

Hullócsillagok
néma suhanása,
bódítóan őrjítő, „egyetlen”
szerelmes éjszakák édes csalása,
hozzá éjkirálynő holdfényvel szótt,
hajnalra szertefoszló
kábítóan varázsos palástja, amely
az idő súlyától elnehezdedve
lassan lecsúszik vállamról,
s ráborul régi szerelmeim
halálsápadt árnyékára.
Emlékek tömege
röppen velem
a végtelenbe.

Salzburg, 2015. november

Összegző

„Őrültké lehetetlenséget hajszolni. Márpedig
lehetetlen, hogy hitvány ember ne hitvány módon
viselkedjék.” (Marcus Aurelius)

Visszafogott hangok, átdühögött nappalok s
a lenyelt keserűségekől nyugtalan éjszakák.
„Átkozott ésszerűségek” a megalkuvás útján.
Egy a jó: a múlton már mosolyogni is lehet.
Sértő és megalázó a buta előtt fejet hajtani,
ha megteszed, az akaratod ropog bele,
s azt mondja: nem, azért sem!
Pedig mostanáig tenni kellett; keseregve,
s kínunkban vigyorogva. Hát így sikerült.
De ki láthatná meg lelkemben a fényt,
a bennem rejlő villanások sűrű tömegét?

Óbuda, 1973. november 20.

Kígyóévés

„Ti pedig a kicsinyből akartok nőni, és a nagyból
kicsinnyé lenni.” (Az Úrnak a szájhagyományban
fennmaradt szavai)

Alázatot tanulni a legnehezebb lecke,
büszkének és önzőnek lettünk teremtve.
Roppant nehéz a „kis aljasok” előtt
meghajtani önérzetes, büszke fejként.
Szeretni kellene az ördögi kígyót is,
szívből jövő, őszinte szeretettel.
Vagy, miként az öreg ausztrál óslakos
mondta a térítőnek, miután elolvasta a Bibliát:
„nálunk nem lett volna bűnbeesés,
mert megettük volna a kígyót!”

Salzburg, 2015. november 15.

Péter mesélte

„...a Nagy Szentek igazában nem olyan emberek, akik nagyon szentek, hanem emberek, akik nagyon tudnak ember lenni.” (Márai Sándor Napló, 1975. május 5.)

Nyüszítő vad szelekkel jött,
viharként, dörrenő villámként
magát megmutatva.
Hiába futottunk, de bújhattunk
volna, akár a föld alá is,
körbe rohantak minket őrijítő,
bénító szelek és csattanó
ívfényét szórta az Úr, ránk:
A GYÁVÁN MEGBÚJÓKRA.

Esztergom, 1975. augusztus

Romokon túl

Nézd, szép terünk alatt
ódon kövek, falak
bújnak meg szemérmesen.

A régít tanuljuk
újra, lángot gyújtunk
kiásott keresztteken.

Kis mécsesünk fénye
múltunk sok emléke
fölött lobog csendesen.

Bécs, 2006. június 10.

Az első lecke

Fára mászó vad kamasz voltam,
égig érő roppant vággyal teli.
A rohangászó örömök
szertelen ricsajában,
bíborszárnyú szirmok alatt
hirtelen kipattant az addig
titkolt szerelmem.
A feszülő bimbó kinevetett,
– máskor édes hangja vágott, mint a kés –
„mit akarsz tőlem, te fára mászó,
maszatos lábú kisfiú?!”

Esztergom, 1975. szeptember

A harmónia vágya

Csillámló tengeren
fény játszik szertelen.
Hullámok ősdala vár.

Kottája számunkra
a moraj mámora,
álmainkkal messze száll.

Hajt újra a vágyunk,
és bajos kiszállnunk,
kóbor lelkünk ránk talál.

Grado, 2016. május 25.

Kérdés

Tornyot választok – legfönnebb – mondja
Páskándinál Apáczai.
De én mit válasszak? Rám szakadt hazám
összes búját- baját?
Őseimet, múltunkat tagadni kell, kicsiny-
ségünk
átka ez, mert minden
nagy hatalom
könyörtelenül legyűr minket.
Nem tudjuk, kiben, miben bízhatunk,
és nincs mentség semmire!

Esztergom, 1975 nyarán

Válasz (Fohász)

Ez a törékeny, már
ezerszer megrablott,
mohóságból kifosztott,
irigységből csonkított,
eladott, elárult mégis
egyetlen, drága föld,
Dunának, Tiszának
virágzó, mámorító tája,
anyanyelvünkre épült,
sok népből összeérett,
hittel és szeretettel őrzött,
őseink vérével, csontjával
szentesített, sugárzó, erőt
adó alkotó élet csodás
helye: maradj meg örökké
édes, szép hazánknak!

Zell am See, 2016. július 19.